

‘De illusie van de maakbaarheid’ is confronterend theater voor de zorg

Samira Ahli

“Waarom ben ik alleen gekomen?”, vraagt de arts die zelf patiënt is geworden zich af, na een moeilijk gesprek met haar behandelaar. Het is één van de vele wezenlijke vragen die de theatervoorstelling ‘De illusie van de maakbaarheid’ opwerpt over de manier waarop we in Nederland denken en praten over ziekte en zorg. Én over hoe we de zorg organiseren.

Foto: Nienke de Groot

‘De illusie van de maakbaarheid’ is gemaakt op initiatief van de beweging Optimale Zorg-Dappere Dokters. De beweging werkte hiervoor samen met de theatermakers van Het Mensenkoor en Heelal BV. Actrice Marit Hooijschuur speelt een arts in opleiding die kanker krijgt en dan zelf verandert in “het soort patiënt dat ik verachtte”, zoals ze zichzelf toebijt. Een patiënt die elke dag belt om onderzoeksresultaten die er niet zijn. Eén die geen genoeg neemt met vage uitkomstverwachtingen, haar ongenoegen uit over het wachten enzoverder.

Onontkoombare werkelijkheid

Door arts en patiënt samen te brengen in één persoon weeft de voorstelling de verschillende perspectieven in de zorg knap door elkaar. Op een beeldscherm zingt en speelt een vijfkoppig koor de andere figuren die de jonge hoofdpersoon op haar zorgpad tegenkomt: de huisarts, de verpleegkundige, de zorgverzekeraar. Het koor vertolkt ook de onontkoombare werkelijkheid in de zorg: de wal keert het schip.

Optimale zorg

In dit laatste zit het soort doemdenken dat de beweging Optimale Zorg-Dappere Dokters juist wil tegengaan. Het gesprek over de zorg gaat te veel over doemscenario's van stijgende zorgvragen, oplopende personeelstekorten en water dat over de voeten loopt. Volgens Bart Meijman, gepensioneerd huisarts betrokken bij de beweging, zit er echter nog "best veel lucht in de zorg". Te vaak wordt er nu nog maximale zorg geboden in plaats van optimale zorg. De voorstelling is vooral bedoeld om te prikkelen tot nadenken, aldus Meijman. Onder andere over de vraag wat dan optimale zorg is.

Ongemakkelijke vragen

Het is een vraag waar vele andere in verstopt zitten. Waar de zorg, maar ook de samenleving niet direct een kant-en-klaar antwoord op heeft. De maakbaarheid van het leven zal immers vaak een illusie blijken. "Waarom ik en niet zij?", verzucht de jonge arts en patiënt. Waarom krijgt degene die altijd gezond heeft geleefd, nooit heeft gerookt, nooit drugs geeft gebruikt, kanker en degene die decennia heeft gerookt niet? "Waarom ben ik alleen gekomen? Ik onderga het individueel, zoals de samenleving ons voorschrijft." "Wat als fouten er gewoon bij horen?" "Wanneer is het medicijn erger dan de kwaal?", nog zo een paar van die ongemakkelijke vragen die zorg en samenleving zichzelf en elkaar moeten stellen.

Ruimte voor discussie

De voorstelling 'De illusie van de maakbaarheid' werd nu in De Balie in Amsterdam gespeeld tijdens het nieuwjaarevenement van de Landelijke Huisartsenvereniging. De komende maanden wordt het stuk opgevoerd op verschillende locaties, vooral voor zorgprofessionals. De initiatiefnemers bij Optimale Zorg-Dappere Dokters willen daarnaast ook de wijken in met de voorstelling.

Na afloop van de voorstelling is er ruimte voor discussie. In een zaal vol met artsen en andere zorgmensen komen dan al snel de belangrijke vraagstukken, inhoudelijk en beleidsmatig, bovendrijven. Eigen verantwoordelijkheid en de rol van omgevingsinvloeden bij preventie, de verhouding tussen de medische zorg en andere domeinen, maatschappelijke ontwikkelingen zoals secularisering en

Andere werelden

Interessant wordt het om te zien of het nagesprek in de wijken over dezelfde dingen zal gaan. Wijken kunnen naast elkaar liggen en alsnog **totaal andere werelden** zijn. Het taboe op ouder worden en de angst voor de dood zullen in de

Samira Ahli

In februari 2015 begon ik als redacteur bij Skipr. Zorgvisie was toen nog de grote concurrent. Inmiddels maken we al enige jaren met één redactie deze twee toptitels. Nog altijd schrijf ik met veel interesse over de organisatie van de Nederlandse gezondheidszorg, van vastgoed en finance tot de belangen van patiënten en zorgmedewerkers. Sinds april 2021 ben ik adjunct-hoofdredacteur van Skipr en Zorgvisie.